

Prof. PhDr. Anton Štefánek

* 15.4.1877

+ 29.4.1964

Rektor SU: 1945/46

O obraze:

olej na plátne, 80 x 60 cm,
autor: akad. maliar Ján Mráz,
umiestnenie: Rektorská sieň,
majetok UK (dar od rodiny 1997)

- Stredoškolské štúdium – Gymnázium vo Viedni, XVII. (1898)
- Vysokoškolské štúdium – FIF Viedenskej univerzity (1898-1901) a FIF UK v Bratislave (1921—1923), PhDr.- 1924 FIF UK v Bratislave
- Študijný pobyt: 1907 – Dánsko, Nemecko
- 1906 – 1908 redaktor Slovenského obzoru a Slovenského týždenníka v Budapešti
- 1908 – 1910 hlavný redaktor ľudových novín v Skalici
- 1910 – 1915 hlavný redaktor Slovenského denníka v Budapešti
- 1915 – 1918 prispieval do Lidových novín v Brne a redaktor Národných listov v Prahe a Jelen Maffie
- 1918 – Jelen Dočasnej vlády pre Slovensko
- 1918 – 1924 referent školstva pri Ministerstve s plnou mocou pre správu Slovenska
- 1918 – 1920, 1925 – 1935 poslanec Národného zhromaždenia
- 1935 – 1939 senátor NZ za agrárnu stranu
- 1928 – 1929 minister školstva a národnej osvety
- 1937 – 1942 bezplatný riadny profesor aplikovanej sociológie FIF UK (SU) v Bratislave
- 1939 – 1948 riaditeľ Sociologického seminára FIF SU
- 1939 – 1940, 1945 – 1949 riaditeľ Filozofického seminára FIF SU
- 1939 – 1947 riaditeľ Estetického seminára FIF SU
- 1942 – 1949 riadny profesor sociológie FIF SU
- 1945/1946 – rektor SU
- 1946/47 – prorektor SU
- 1939 – 1940 senátor SU
- 1949 – penzionovaný

Sociológ, politik, publicista, vysokoškolský pedagóg. Už ako študent zahájil svoju publicistickú činnosť v časopise Hlas, tlačovom orgáne československej národnej jednoty. Vo Viedni sa zoznámil s anglickými novinármi Wickham Steedom a Seton Watsonom, ktorí výrazným spôsobom zasiahli do slovenského života. Po vzniku SR sa zaslúžil o vybudovanie slovenského školstva. Základom jeho vedeckej tvorby bola sociológia národa a nacionalizmu. Skúmal rozličné sociologické koncepcie národa. Zamerával sa však aj na výskum života dedinského roľníka a na vzťah mesta a dediny. Charakterizoval pôvod, vývoj a sociálnu funkciu slovenskej inteligencie, jej postavenie na dedine, typológiu slovenského národovedstva i odrodilstva. Počas svojho pôsobenia na univerzite nadviazal na prácu sociológov prof. Josefa Kráľa a doc. Otakara Machotku a psychológa prof. Josefa Tvrdého. Svojou tvorbou položil základy sociografického výskumu na Slovensku a vychoval prvú generáciu slovenských sociológov.

Publikácia činnosť (výber)

- Slovensko ako sociologický predmet (1919)
- Dánsky roľník (1920)
- Masaryk a Slovensko (1920)
- Slovensko pred prevratom a po prevratu (1923)
- Školstvo na Slovensku (1926)
- Malohontskí osvietenci (1928)
- Masaryk a Slovensko (1931)
- Príspevok ku sociológii slovenského stredoveku (1932)
- Problémy spisovnej slovenčiny a slovenského nacionalizmu (1935)
- Akulturačný proces na Slovensku (1938)
- Milan Hodža (spoluautor 1938)

- Sociographie der geistlichen Kultur in der Slowakei (1944)
- Základy sociografie Slovenska (1944)
- esi na Slovensku (1946)
- Politika a štátna filozofia Platóna (1947-1948)

lenstvo vo vedeckých spoločnostiach a odborných komisiách

len Société sociologique v Ženeve, **len** U ene spoločnosti Šafárikovej (od r. 1939 Slovenská u ená spoločnosť), **len** Slovanského ústavu, **len** univerzitnej knižničnej komisie, **len** stavebnej komisie SU, **len** hospodársko-finan nej komisie SU, **len** Masarykovej sociologickej spoločnosti v Prahe, **len** eskoslovenskej obce legionárskej, **estný len** Zem d lsej akadémie, **estný len** Umeleckej besedy, **hlavný redaktor** Slovenskej vlastivedy, **redaktor** asopisov SAVU – Philosophica Slovaca, **redaktor** Sociologická revue.

Vyznamenania

Nosite rádu Légion d'honneur, eskoslovenskej revolu nej medaily, Radu Rumunskej koruny, Juhoslovanského Radu sv. Sávu II. triedy (1938).

Pramene a bibliografia

- AUK, fond Rigorózne spisy šk. r. 1923/24, . 73
- AUK, fond RUK I., kart. 27
- Masaryk v slovník nau ný. Praha 1933, díl VII., s. 86-87
- Soznam osôb, ústavov a prednášok. Zimný semester študijného roku 1942-43, Bratislava 1942, s. 32
- Soznam osôb, ústavov a prednášok. Zimný semester študijného roku 1946-47, Bratislava 1946, s. 21
- Soznam osôb, ústavov a prednášok. Zimný semester študijného roku 1948-49, Bratislava 1948, s. 27-28
- Dolan, O.: Univerzita Komenského. Preh ad profesorov 1919-1966. Preh ad pracovísk 1919-1948. Bratislava 1968, s.120, 121, 225, 226
- 50 rokov Univerzity Komenského. Vydané pri príležitosti 50. Výro ia založenia Univerzity Komenského v Bratislave. Bratislava 1969, s. 328,332
- Encyklopédia Slovenska. Bratislava 1979. zv. V. s. 750
- Slovenský biografický slovník (od roku 833 do roku 1990). Martin 1992, zv. V., s. 506-508.

Spracoval: PhDr. Viliam Csáder, vedúci Archívu UK